

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Варавань Л.А.
"27" вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.2. Актуальні проблеми сучасної психології (з курсовою роботою)

Освітньо-професійна програма Практична психологія

Спеціальність 053 Психологія

Факультет філології та масових комунікацій

2020-2021 рік

Робоча програма **Актуальні проблеми сучасної психології** (з курсовою роботою) для студентів ОПІ Практична психологія Спеціальністю (напрямом підготовки) 053 Психологія

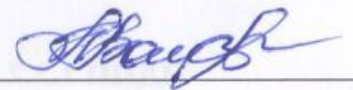
Розробник: кандидат психологічних наук, доцент Стуліка О.Б.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри практичної психології

(Гараша Л.А.)

“27” серпня 2020 року

© МДУ, 2020 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Модулів: 1	053 Практична психологія	Рік підготовки : 1	
Змістовних модулів: 2	Освітній ступінь: «магістр»	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ курсова робота _____		1-й	1-й
		Лекції	
		14 год	4 год
Загальна кількість годин: 90		Семінарські заняття	
		16 год	8 год
		Самостійна робота	
		59 год	77 год
		Індивідуальні завдання:	
		18 год	9 год
		Вид контролю:	
		Д.залік.	Д.залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента -2,45			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Актуальні проблеми сучасної психології (з курсовою роботою)» полягає у створенні умов для забезпечення теоретичної грамотності та професійної рефлексії психолог-магістра, що відображається у порозумінні ним специфіки сучасного стану та тенденцій розвитку психологічної теорії та практики, пошуків рішення основних проблем психології.

Завдання курсу

- ✓ Формування спеціальних знань, необхідних для аналізу класичних та сучасних психологічних теорій та їх науково-методологічних та прикладних можливостей
- ✓ Формування спеціальних вмінь, що забезпечують реалізацію науково-дослідницької та професійно-практичної діяльності психолога.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: дисципліна є нормативною дисципліною професійної підготовки здобувачів ОС «Магістр».

Передумови для вивчення дисципліни полягають у тому, що з кожним днем зростає роль і значення психології відповідно до сучасного етапу розвитку нашої держави. Дисципліна має зв'язок філософією, основами наукових досліджень, методологічними та теоретичними проблемами психології, соціологією, загальною психологією, соціальною психологією.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти мають набути наступні компетентності:

Загальні:

- ✓ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ✓ Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ✓ Здатність розробляти та управляти проектами.
- ✓ Здатність використовувати сучасні психологічні теорії у сфері своїх наукових інтересів та теми магістерської роботи.

- ✓ Здатність вести сучасні дискусії по ключових проблемах психології в межах обраної теми магістерської роботи.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- ✓ Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- ✓ Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- ✓ Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- ✓ Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- ✓ Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. «Теоретична психологія як область психологічної науки»

Тема 1. Наукове знання та його рівні

Наука і її підстави. Відмітні ознаки науки. Поняття наукових революцій. Типи наукової раціональності. Структура наукового знання. Здоровий глузд і теоретичне знання. Експеримент і теорія. Теоретичний і емпіричний рівень

наукового знання. Емпіричні та теоретичні об'єкти. Фундаментальне й прикладне наукове знання. Зміна наукових парадигм і теоретичне знання.

Тема 2. Предмет теоретичної психології.

Предмет теоретичної психології. Функції теоретичного знання. Типи психологічних теорій. Аксиоматичні й гіпотетико-дедуктивні теорії. Теорія як методологічна підстава наукового дослідження. Класична методологія і її роль у розвитку психологічних теорій. Постнекласична методологія й сучасні психологічні теорії. "Завантаженість" теорії. Теорія й науковий факт.

Тема 3. Проблеми інтеграції психологічних теорій.

Проблема розробки єдиної психологічної теорії. Академічна теорія і її особливості. Психотехнічна теорія і її роль у розвитку психологічної практики. Проблеми інтеграції теоретичного знання й психологічної практики. Особливості й призначення психотехнічних теорій. Принцип фальсифікованості теорії.

Змістовний модуль 2. «Сучасні проблеми психології»

Тема 4. Категоріальний лад психології і його розвиток.

Ключові проблеми психології. Категорії й конкретні наукові поняття. Понятійний апарат сучасної психології та його розвиток. Науковий принцип як форма зв'язків наукових понять. Принцип детермінізму в психології. Проблеми каузальної й телеологічної причинності. Принцип системності й синергетичний підхід до дослідження психіки. Принцип розвитку.

Тема 5. Сучасні дискусії з ключових проблем психології.

Терапія та її види (арт-терапія, фототерапія, фільмотерапія, песочна терапія та інші). Можливості МАК (метафорічних асоціативних карт). Психосоматика. Психокаталіз. Принципи побудови прихованого навчання. ДПДГ у роботі з психотравмою та інші сучасні методи в роботі психолога

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	усього	В тому числі					усього	В тому числі					
		л	с	пр	інд	с.р		л	с	пр	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1.													
Змістовний модуль 1. Теоретична психологія як область психологічної науки													
Тема 1. Наукове знання та його рівні	12	2	2		2	6	14	2	1		1	10	
Тема 2. Предмет теоретичної психології	12	2	2		2	6	15	2	1		2	10	
Тема 3. Проблеми інтеграції психологічних теорій	17	2	2		5	8	14		1		2	11	
Разом за змістовим модулем 1	41	6	6		9	20	43	4	3		5	31	
Змістовий модуль 2. Сучасні теоретичні проблеми психології													
Тема 4. Категоріальний лад психології і його розвиток.	10	2	2		2	6	14	2	1		1	10	
Тема 5. Сучасні дискусії з ключових проблем психології	10	6	8		5	10	20		6		2	12	
Разом за змістовим модулем 2	47	8	10		9	22	47	4	7		4	32	
Усього	90	14	16		18	42	90	8	10		9	63	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове знання та його рівні	2
2	Предмет теоретичної психології	2
3	Проблеми інтеграції психологічних теорій	2
4	Категоріальний лад психології і його розвиток.	2
5	Сучасні дискусії з ключових проблем психології	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота студентів

	Назва теми	Кількість годин
1	Фундаментальне й прикладне наукове знання.	4
2	Класична методологія і її роль у розвитку психологічних теорій.	4
3	Постнекласическая методологія й сучасні психологічні теорії	4
4	Принцип фальсифіцируемости теорії	4
5	Понятійний апарат сучасної психології та його розвиток	5
6	Базисні категорії психології.	5
7	Метапсихологічні категорії психології	4
8	Принцип системності й синергетичний підхід до дослідження психіки.	4
9	Новітні методи в роботі психолога	8
Разом		42

1. Індивідуальні завдання

1. Підготувати аналіз основних елементів однієї з класичних психологічних теорій
2. Створити презентацію одного з новітніх методів в роботі психолога
3. Проаналізувати сучасні аспекти однієї з ключових проблем психології.

2. Методи навчання

Лекція (лекція-бесіда, лекція-дискусія). В ході лекцій за характером логіки пізнання впроваджуються аналітичний, індуктивний та дедуктивний методи. За рівнем самостійної розумової діяльності – проблемний виклад та пошуковий метод.

11. Критерії оцінювання

90-100 балів – теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість їх виконання оцінена балом, близьким до максимального.

80-89 балів – теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує першоджерела і основну літературу. Мають місце несуттєві помилки в поясненні деяких аспектів дисципліни.

70-79 балів – теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками..

60-69 балів – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою

завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Незнання першоджерел і додаткової літератури. Наявність хибних тлумачень при аналізі практичних завдань. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

50-59 балів – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

26-49 балів – теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

0-25 балів – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

12. Засоби оцінювання

Поточний (робота зі словниками, підготовки конспектів робіт) та підсумковий контроль (тестові завдання). Відповіді, доклади, тестування.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2			20	50
T1	T2	T3	T4	T5			
5	5	5	5	10			

Курсова робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 10	до 20	до 20	50

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

15. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Основы теоретической психологии. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 528 с.
2. Дружинин В.Н Экспериментальная психология. – М. 2002. – 316 с.
3. Кронилова Т.В. Введение в психологический эксперимент. – М, 2001. – 252 с.
4. Корнилова Т.В., Смирнов С.Д. Методологические основы психологии. – М., 2006. – 316 с.
5. Роговин М.С. Структурно-уровневые теории в психологии. – Ярославль: ЯрГУ, 1977. – 80 с.

6. Тихомиров О.К. Понятия и принципы общей психологии. – М.:МГУ, 1992. – 87 с.
7. Ткаченко О. М. Принципи і категорії психології. – Київ, "Вища школа", 1979
8. Мазилев В.А.Методология психологической науки. – Ярославль, 2003. –
9. Маланов С.В. Методологические и теоретические основы психологии. – М.: Издательство МПСИ, 2005. – 333 с.
10. Роговин М.С., Залевский Г.В. Теоретические основы психологического и патопсихологического исследования. – Томск, 1988. – 234 с.
11. Дорфман Л.Я. Методологические основы эмпирической психологии: от понимания к технологии. – М., 2005. – 286 с.
12. Рибалка В.В. Методологічні основи психології. – Київ, 2004. – 275 с.

Допоміжна

Монографії:

1. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. М.: Наука, 1984. – 444 с.
2. Максименко С.Д. Генезис существования личности. – К, 2006 – 239 с.
3. Платонов К.К. О системе психологии. М.: Мысль, 1972. – 216 с.
4. Подшивалкина В.И. Социальные технологии: проблемы методологии и практики. – К., 1997. – 315 с.
5. Стёпин В.С. Теоретическое знание. – М., 1999. – 209 с.

Статті:

1. Александров Ю. И., Сергиенко Е. А. Психологическое и физиологическое: континуальность и/или дискретность? //Психологический журнал, 2003, №6.
2. Василюк Ф. Е. От психологической практики к психотехнической теории//Московский психотерапевтический журнал. – 1992. – №1. – С. 15-32.
3. Ждан А.Н. Из истории вопроса о соотношении теории и эксперимента в психологии // История становления и развития экспериментально-психологических исследований в России. – М.: Наука, 1990. – С. 30-41.

4. Иваницкий А. М. Главная загадка природы: как на основе работы мозга возникают субъективные переживания // Психол. журнал. – 1999. – Т. 20. – N 3. С. 93 - 104.
5. Крылов В.Ю. Психосинергетика как возможная новая парадигма психологической науки // Психол. журнал. – Т.19, № 3. – 1998. – С. 56-62.
6. Левин К. Конфликт между аристотелевским и галилеевским способами мышления в современной психологии // Психол. журн. – 1990. – N 5. – С. 134-158.
7. Нагель Т. Мыслимость невозможного и проблема духа и тела // Вопросы философии. – 2001. – N 8.
8. Нугаев Р.М. Смена базисных парадигм: концепция коммуникативной рациональности // Вопросы философии. – 2001. – №1. – С.114-122.
9. Петровский А.В., Петровский В.А. Категориальная система психологии // Вопросы психологии. –2000. – №5. –С. 3–17.
10. Пиаже Ж. Характер объяснения в психологии и психофизиологический параллелизм // Фресс П., Пиаже Ж. Экспериментальная психология. Вып. 1, 2. М.: Прогресс, 1966. – С. 157-194.
11. Подшивалкіна В.І. Проблеми професійного самовизначення та професійної диференціації психологічного товариства // Психологія та суспільство. – 2005. № 1 – С. 7-16.
12. Подшивалкіна В.І. Соціотехнологічні аспекти професійної діяльності спеціалістів гуманітарного профілю // Психологія та суспільство. – 2005. – № 3 – С. 5-26.
13. Сергиенко Е. А. Психогенетика и пересмотр психологических постулатов. Психология: современные направления междисциплинарных исследований // Материалы научной конференции, посвященной памяти члена-корреспондента РАН А. В. Брушлинского, 8 октября 2002 г. / Под ред. Журавлева А. Л., Тарабриной Н. В.. – М., 2003. – С. 258 - 271.
14. Смирнов С.Д. Возможна ли единая теория психического? // Вопросы психологии. – 1997. – №3.

15. Тюков А.А. Психология XXI века: пророчества и прогнозы (Круглый стол) // Вопросы психологии. – 2001. – №1. – С.6-8.
16. Чуприкова Н.И. Психика и предмет психологии в свете достижений современной нейронауки // Вопр. психол. –2004. –№ 2. – С. 104-118.
17. Эткинд А.М. Психология практическая и академическая: расхождение когнитивных структур внутри профессионального сознания // Вопросы психологии. – 1987. – № 6. – С. 20-31.
18. Юревич А.В. Психология и методология // Психологический журнал. – 2000. –№ 5. – С. 35-46
19. Юревич А.В. Интеграция психологии: утопия или реальность?// Вопросы психологии. – 2005. – N 3. – С.16-28.
20. Юревич А.В. «Онтологический круг» и структура психологического знания // Психологический журнал. – 1992. – Т. 13. –№ 1. – С. 6-14.
21. Юревич А.В. Интеграция психологии: утопия или реальность?// Вопросы психологии. – 2005. – № 3. – С.16-28.
22. Юревич А.В. Методологические и теоретические проблемы психологии. Структура психологических теорий // Психологический журнал. – 2003. – №1.
23. Янчук В.А. Методолого-психологические основания развития психологической науки в культурно-научной традиции постмодерна // Белорусский психологический журнал. – 2004. – № 1. – С. 3-14.
24. Янчук В.А. Психология постмодерна // Время как фактор изменений личности: Сб. научн. трудов / Под ред. А.В. Брушлинского и В.А. Поликарпова. – Мн.: ЕГУ, 2003. – С. 175-201.

11. Інформаційні ресурси

Електронні версії книг, статей, сайти